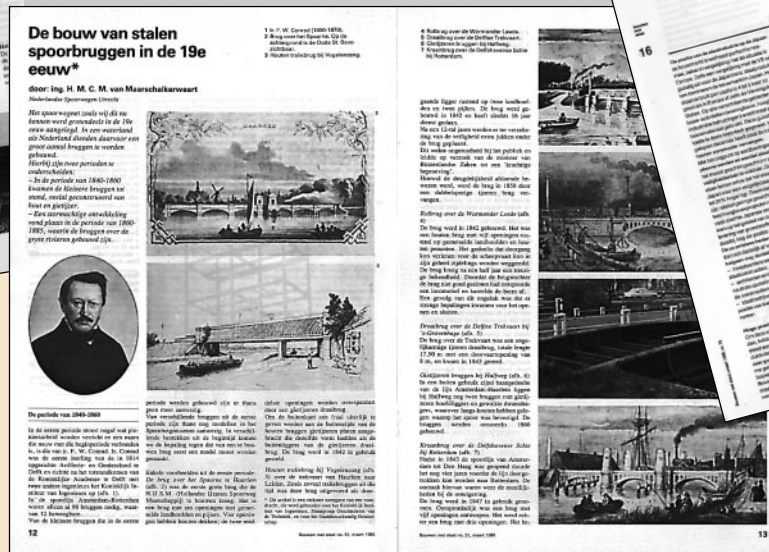


Bouwen met Staal 1



Bouwen met Staal 75



Bouwen met Staal 51



Bouwen met Staal 98

Bouwen met Staal

150 nummers jong

Wat bijna dertig jaar geleden begon als een overdruk uit het tijdschrift *Bouw* is inmiddels uitgegroeid tot een echt vaktijdschrift. We hebben het dan natuurlijk over *Bouwen met Staal*. Het verschijnen van nummer honderdvijftig is aanleiding kort naar het verleden terug te kijken.

In september 1967 verscheen nummer 1 van *Bouwen met Staal* als overdruk van artikelen over staal en staalconstructies die eerder in het tijdschrift *Bouw* stonden. Hoewel een colofon ontbreekt, is op de strakke blauwe omslag – evenals het binnenwerk in een formaat van ruim A4 – duidelijk wie de afzenders zijn: de stichting Centrum Bouwen in Staal uit Rotterdam én het Staalcentrum Nederland uit Amsterdam (zie kader). Het Centrum Bouwen in Staal spande zich in die tijd in om artikelen over stalen projecten in *Bouw* geplaatst te krijgen. Het maken van een overdruk voor eigen gebruik ligt dan voor de hand. Elke drie maanden verscheen zo een nummer van *Bouwen met Staal* dat gratis werd verspreid onder staalconstructiebedrijven en studenten op de (toen nog) Technische Hogescholen in Delft en

Eindhoven. Wat, al bladerend, in die eerste nummers opvalt is het volledig ontbreken van advertenties. Daarnaast is er de prettige afwisseling van artikelen over projecten – zoals kantoren, hallen, ziekenhuizen en watertorens – en over algemene onderwerpen zoals brandveiligheid, staalplaat-betonvloeren en economie van hoekverbindingen. 'Zware' theoretische artikelen en resultaten van onderzoek ontbreken: die pasten namelijk niet in *Bouw*.

Eigen artikelen

De relatie met *Bouw* wordt na drie jaar verbroken. Vanaf nr. 10 (december 1969) bevat *Bouwen met Staal* uitsluitend eigen artikelen, geschreven door de redactie en door de lezer zelf; een formule die ook nu nog steeds wordt gebruikt. Het karakter van het tijdschrift

begint voor het eerst te veranderen. Er komt een rubriek 'Korte berichten' en vanaf nr. 11 zit in het hart de Staal-literatuurdocumentatie: per jaar vierentwintig vellen met in totaal honderdvierenvertig fiches met elk een beknopte omschrijving van een artikel uit een Nederlands-, Engels-, Duits- of Franstalig tijdschrift. Met behulp van de losgescheurde fiches kon de lezer zo een eigen systematische literatuurdocumentatie opbouwen in een tijd dat de computer en database nog niet bestonden. Vanwege de kosten en het geringe gebruik in de praktijk stierf de documentatie een stille dood. Ook de Nationale Staalprijs – voor het eerst uitgeschreven in 1971 – kreeg via een aparte, onge-nummerde editie van *Bouwen met Staal* volop aandacht. De relatie tussen *Bouwen met Staal* en het Staalbouwkundig Genootschap dateert vanaf juni 1971. De vereniging had vanaf mei 1969 een eigen Mededelingenblad, dat vanaf nr. 16 is opgenomen in *Bouwen met Staal*. De redactie koesterde toen de verwachting dat 'door het ruimere bereik met deze samenvoeging, belangstellenden als lid van het Staalbouwkundig Genootschap kunnen worden begroet.' De redactionele formule van afwisselend projecten en meer theoretische artikelen blijft jarenlang onge-

wijzigd. In nr. 48 (mei 1979) verschijnt een noviteit: de eerste betaalde advertentie, hoewel het daarna nog jaren zou duren voordat advertenties een vast deel van het tijdschrift uitmaken.

Eigen gezicht

De overstap naar het formaat A4 gebeurde vanaf nr. 51 (maart 1980). Het was de voorbode van een verandering die in het volgende nummer werd aangekondigd, namelijk de oprichting van het Staalcentrum Nederland. Nieuw was toen voor het eerst een colofon, waardoor de redactie een gezicht kreeg. Ook bleek er een redactieraad te zijn met vertegenwoordigers uit de staalwereld. Niet alleen de redactie kreeg een gezicht, ook van de auteurs stond bij hun artikel een foto die overigens vaak jaren meeding. De echte verandering kwam pas twee nummers later (nr. 54). De redactie sprak van 'een nieuwe lente'. Het tijdschrift (nog steeds gratis) was toe aan een facelift: een nieuwe omslag en een nieuwe lay-out. Ook beloofde de redactie meer aandacht voor het gebruik van staal in de architectuur, zonder de staalconstructeur uit het oog te verliezen, hoewel het karakter van het tijdschrift daarna toch vrij technisch zou worden. Kleur deed voor het eerst, zij het bescheiden, zijn intrede in nr. 65 (oktober

1983) voor de winnaars van de Nationale Staalprijs in datzelfde jaar. Een jaar later (nr. 69) verschijnt er een nieuwe rubriek die ook nu vertrouwd aandoet: Vraag en Antwoord. Deze eerste serie verscheen onregelmatig tot nr. 82 (september 1987).

Eigen abonnees

Vanaf 1986 (nr. 75) doet het betaalde abonnement zijn intrede en is *Bouwen met Staal* niet meer gratis: het tijdschrift staat nu op eigen benen. Deze verandering is ook terug te vinden in een nieuwe omslag met voor het eerst een foto op de voorpagina. Een volgende stap wordt vier jaar later gezet, wanneer met ingang van nr. 98 (januari/februari 1991) de frequentie wordt verhoogd van eens per drie maanden naar eens per twee maanden. Deze gelegenheid is bovendien aangegrepen om de vormgeving van het binnenwerk aan te passen. In de volgende jaren verandert het karakter van het tijdschrift weer, omdat ook de lezer verandert zoals uit regelmatig lezeronderzoek blijkt. Illustraties worden steeds belangrijker, evenals het gebruik van kleur en sprekende koppen en intro's. De inhoud wordt breder en informatiever en het interview doet zijn intrede. Het gebruik van de computer tenslotte maakte een verdere visuele

kwaliteitsverbetering mogelijk. Vanaf nr. 128 (januari/februari 1996) wordt *Bouwen met Staal* geheel digitaal opgesteld inclusief alle afbeeldingen in (weer) een nieuwe vormgeving. *Bouwen met Staal* is na ruim dertig jaar uitgegroeid tot een volwassen en gerespecteerd vaktijdschrift. Redactie en uitgever blijven echter continue sleutelen aan vorm en inhoud: een tijdschrift is nooit af. Over acht jaar en vijftig nummers verder komen we weer bij u terug om te vertellen hoe het verder is gegaan.

De uitgevers
 Het Centrum Bouwen in Staal is in 1954 opgericht door de Vereniging van Constructiewerkplaatsen; de voorloper van de huidige Samenwerkende Nederlandse Staalbouw. Het centrum had tot taak de kennis over staalconstructies te vergroten en vervolgens uit te dragen via tentoonstellingen, publicaties en mondelinge voorlichting. Het Staalcentrum Nederland is in 1966 opgericht in het kader van Europese afspraken tussen de landen die de EGKS vormden om in elk aangesloten land een onafhankelijk voorlichtingsinstituut te hebben. In 1981 is het Centrum Bouwen in Staal opgegaan in het Staalcentrum Nederland, dat zes jaar later in 1987 haar naam wijzigde in Centrum Staal. In 1994 is het Centrum Staal omgevormd tot het Staalbouw Instituut, de huidige uitgever van *Bouwen met Staal*.